

බුදුරජාණන් වහන්සේ මාතෘ දේවියට (මව) අභිධර්මය දේශනා කිරීමට තව්තිසා දෙව්ලොවට වැඩම කළ හා යළි මනු ලොවට වැඩම කළ ස්ථානයේ (සංකස්ස පුර) ධර්මාශෝක රජතුමා ඉදි කරවූ සංකස්ස විහාරය

❧ බෞද්ධ දර්ශනයෙන් විග්‍රහ කැරෙන බෞද්ධ ජීවන සැලැස්ම

- මඩිගේ පඤ්ඤාසීහ මහ නාහිමි
දියුණුව හා විමුක්තිය අපේක්ෂා කරන තැනැත්තා විසින් ගොඩනගා ගත යුතු ජීවන සැලැස්ම පිළිබඳ බෞද්ධ මහ පෙත්වීම පැහැදිලි කර ගැනීමයි. ලේඛකයාගේ අරමුණ වී ඇත්තේ, සැලැස්මකට අනුව ජීවිතය හැඩගස්වා ගැනීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ දේශිත බුදුවදන් පිළිබඳ විග්‍රහයකි.

❧ ධර්මය දෙසීම සමාජ පරිශෝධනයට හේතු වෙයි ධර්මය ඇසීම ආධ්‍යාත්මික සුවය ළඟා කරයි

- නල්දෙන ආර්යවිමල හිමි
ධර්මය දේශනා කිරීම පිළිබඳ ක්‍රමවේද සහ ඒ පිළිබඳ ශාසන ඉති-හාසගත තොරතුරු.

❧ පැරැණි ලක්දිව රාජ්‍ය පාලනයේදී හික්‍රව ඉටු කළ කාර්යභාරය

- නිර්මලා අමරසිංහ
සමාජ නියමුවකු වශයෙන් පැරැණි රාජ්‍ය පාලන යුගයේදී ශ්‍රී ලාංකීය හික්‍රව අතින් ඉටු වූ පුළුල් කාර්යභාරය. දේශපාලන උප-දේශකත්වය, අධ්‍යාපන කටයුතු, සාම දූත සේවාව, සමාජ සඳවාරය තහවුරු කිරීම ආදී විෂය ක්ෂේත්‍ර යටතේ හික්‍රවගෙන් ඉටුවූ සේවාව.

❧ සදහම් දැනුම

- වහුමුවේ චීජයවංශ නාහිමි
බුදුදහම හා ඒ ආශ්‍රිත විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍ර යටතේ කෙටි ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු ඇතුළත් විශේෂාංගයකි. දහම හදාරන අයට විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවත් විශේෂාංගයක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකිය.

❧ බුදුසරණ කැමරා ඇසිත්

❧ මංගල සුත්‍රයෙන් නිර්මිත මිනිස් චරිතය

මංගල සුත්‍රයේ ඇතුළත් යහ පිළිවෙත් - පුරුණ පුද්ගල පොරුණ-යක් බිහිකිරීමට පාදක වන අයුරු, යහපත් පුද්ගලයකු ගොඩ-නැගීම තුළින් ප්‍රීතිමත් සමාජයක් බිහිකිරීම සඳහා 'මංගල කරුණු' ක්‍රියාවට නැගීම - දයක වන අයුරු.

❧ විශ්වය - ජීවිතා හා බෞද්ධ දර්ශනය

විශ්වය සහ ජීවියේ පැවැත්ම පිළිබඳ බුදුදහමේ දැක්වෙන කරුණු සහ චිද්‍ර මන පිළිබඳ තුල්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් කිරීමයි මෙම ලේඛකයාගේ අරමුණ වී ඇත්තේ.

❧ යහපත් ඇසුර

- උඩුවේ ධම්මාලෝක හිමි
'දියුණුවේ දෙරටු' විශේෂාංගය යටතේ පළවන කුඩා ලිපියකි. ඇසුර - පුද්ගලයාගේ දියුණුවට හෝ පරිහානියට බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් බවයි. මෙයින් කියැවෙන්නේ බොදු පිළිවෙත තුළ මිතුරු ඇසුරට හිමිවන වැදගත් තැන පැහැදිලි කිරීම ලේඛකයාගේ අදහස වී ඇති බව පෙනේ.

❧ මානාභරණ රජු ඉදිකළ සියඹලාණ්ඩුවේ මානාභරණ රජ මහා විහාරය

පොළොන්නරු යුගයේදී (ව්‍යවහාර වර්ෂ 1135 දී පමණ) නැගෙනහිර රුහුණ ප්‍රදේශයේ බෞද්ධ ප්‍රබෝධය සංකේතවත් කරමින් ඇරඹුණු ඓතිහාසික බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයක් පිළිබඳ තොරතුරු.

❧ බුදු සසුනේ උත්තරීයට සිය ආදායමෙන් කොටසක් වෙන්කළ ඩී. ආර්. විජයවර්ධන

☸ පුජාව පුජනීයතා

☸ බෞද්ධ සමාජ සේවා

☸ ගුණගරුක සමාජයකට මග පෙන්වන දස කුසල ක්‍රියා පිළිවෙත

- හේමමාලා රත්දත්තු
බුදුදහමේ දක්වෙන දස කුසල පිළිවෙතෙහි ඇති සඳවාරාත්මක වටිනාකම. අකුසලයෙහි ආදිතව හා කුසල් වැඩීමේ අනුසස් පිළිබඳ විස්තර ද මෙම ලිපියට ඇතුළත් ය.

☸ ප්‍රශ්න විසඳීමේ බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව

-දෙහිවල බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ කීර්ම විමලසේනි හිමි

☸ පහත සැප ලැබිය හැකි මග

- දිවියාගහ යසස්සි නාහිමි
'සාර්ථක ජීවිතයකට ධම්මපදයෙන්' විශේෂාංගය යටතේ විවිධ සැප සම්පත් ලබාගැනීමට අපේක්ෂා කරන වන්මත් සමාජයට සර්ලන - දහමක් ගැනයි, මෙම ලිපියෙන් කියැවෙන්නේ. සිත මනාව හික්මවා ගැනීම - සියලු සම්පත්වල පදනමක් ලෙස සැලකිය හැකි කර්ම ශක්තියක් බිහිකරන බවයි, ලිපියේ සරල අදහස.

☸ බළංගොඩ ආනන්ද ගෞරවය මහානායක භාමු-දුරුවෝ

-සීසර් සුදුසිංහ

☸ Serivanija Jataka

-By Dr. S. G. Samarasinghe of Samskriti Research, e-mail sgsa@sltmet.lk